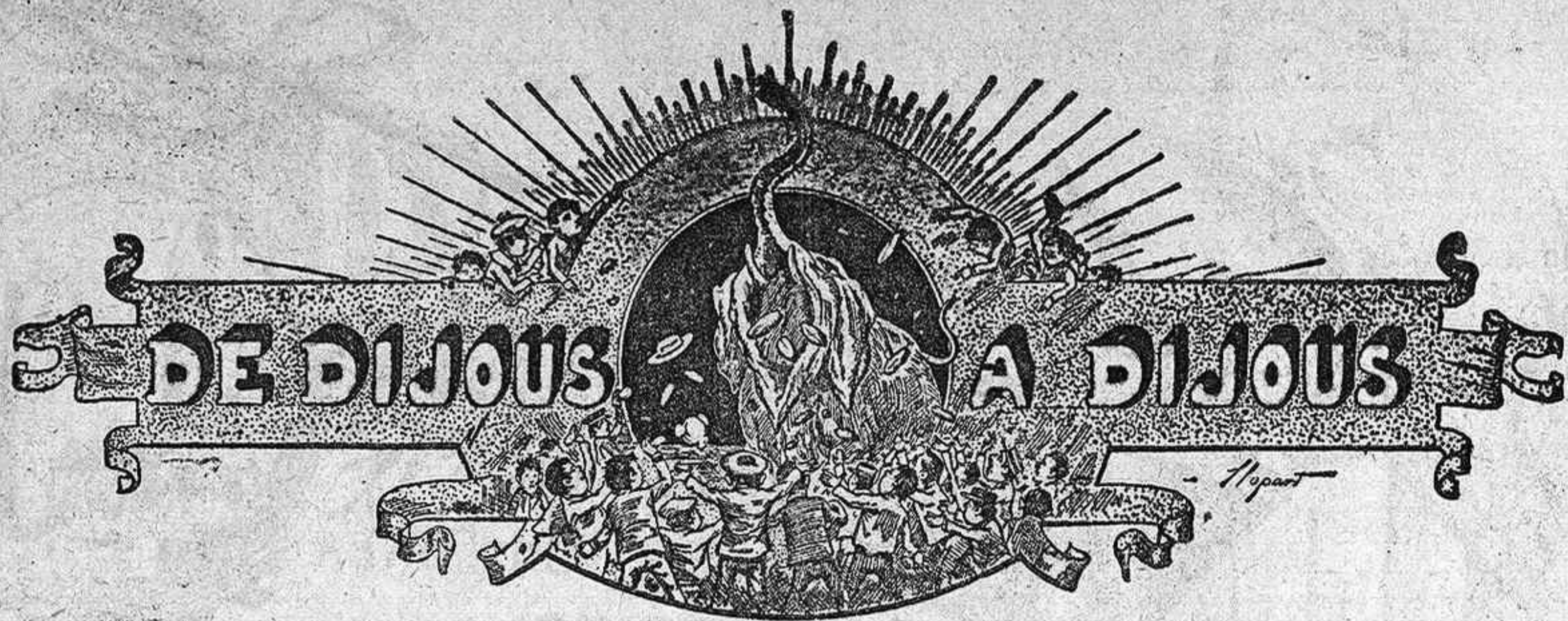

La mel mes dolça y millor
 dintre sa boqueta amaga,
 y de sucre es lo seu cor...
 pero, cuydado lector
 que massa dolsó empalaga

—= JUDICI DEL ANY =—

Se n'ha abusat tant del adagi que diu «Any nou, vida nova» que, ara mateix, ja ningú 'l segueix, ni 'l temps ne fa cas.

D'ensá que hem vingut al mon perque 'ns hi varen portar (lo qual no deixa de ser la mes gran arbitrariedad del poder paternal), que sentím á dir, á cada fi d'any, lo següent:—Bon comensament y bon acaba—idem—ó—Bon principi (sense postres) y bon fi d'any... —¡Bon fi! Corren uns anys d'uns quants anys ensá que no n'hi ha cap que vagi per *bon fi*.

He dit en altrás ocasióms, y ho repeteixo, que no 'ns podém refiar de res d'uns anys carregats de *vuyts y nous* desde l'any noranta. D'aquí prové que no *lloguin* las anyadas dels *vuytcents norantas*, ni per l'Agricultura, ni per lo Comers, ni per l'Industria; com ni per la Marina, que, per efecte d'haver prés *cartas* en lo mar de la vida 'ls tals números, ja ha perdut la *carta de navegar*.

Fundant nostre anatema sobre 'ls anys actuals en la intervenció fatal d'una numeració de tan mala anomenada, sentat lo mal precedent del any passat (que s'ha acreditat de ser l'any de la série dels *vuyts y nous* mes insurrecte), figúrinse que tal promet ser lo quin acabém de comensar, per la *pinta*.

¡1898!... 'Ls seus antecessors, de trista memoria, prou pena feyan al contemplarlos ab lo seu indispensable *vuyt y 'l seu nou* de reglament, al bell mitj de la seva fatxa, perque ja preveyam pe 'l seu aspecte lo que donarian de *si* (y de *no*); y, per desgracia nostra y d'ells, 'ls aconteixements han vingut sempre confirmant la malestruga dels mateixos.

Ergo, si ab un *vuyt y un nou* tan sols han sigut causa aqueixos ditxosos (?) anys passats de tantas desventuras y mals-de-cap pera nostra patria, l'any present ab *dos vuyts*... ¡Ave María, quin *fi* portará desde bon principi! Es de deduhir que encare *llogará* molt menos que 'ls altres, si 'ls meus càlculs numerats y 'ls meus pressentiments numérics no 'm fan quedar malament.

D'un any de constitució física tan *vuyda* com aquet, donchs, no 'n podém esperar cap forsa major pera dominar y vençe una situació tan pesada com la qu'estém aguantant, gracias á aquell altre adagi tan tranquil que diu:—«Qui día passa, any empeny».

*
**

¿Qué 'n podém esperar d'un any com lo 1898 que arroja un resultat numérich com lo següent?: 1 y 8 suman 9 (carta que no lliga). 9 y 9 (qu' es lo número que ve á continuació) fan 18; altre número, l'últim dels dos que torna a ser de la cria esguerrada. Sumat l'1 y 'l 8 tornan á fer 9 per mes pega. Afegint al 18 de *mar-ras* la darrera xifra del any, qu' es lo 8, componen lo total de 26, que re-sumats donan la cantitat de 8 altre cop Y 'i mateix resultat llena la multiplicació mútua dels quatre números que forman l'any; ó sinó, la proba: 1 × 8 es 8 8 × 9=72; (7 y 2=9). Aném multiplicant: 72 × 8=576. (5 y 7 y 6=18, 1 y 8=9).

Demostració final y ben distinta: aquí tením lo 1898: 1 y 8 fan 9 9 × 9=81 8 y 1=9 81 × 8=648; 6 y 4 y 8=18 1 y 8=9.

Es dir; la cansó enfadosa. De manera que no podém sortir de lo que deyam. Ja sé que tot aixó son *vuyts y nous*; precisament d'aixó m'exclamo.

Alabat siga Deu. Si podém escaparnos d'aquest any sense haverhi deixat la pell y 'ls ossos (qu' es lo únich que 'ns queda) en aquesta vall de llágrimas, podrém ben donar las gracias á LA TOMASA (modestia á recó) que ab sos càlculs previsors haurá donat á sos llegidors lo crit d'alarma y 'ls haurá fet viure alerta, encomanantlos no 's fihin pas d'un anyot que ja ve mal *encunat* y que será tan re-de-bó com lo seu padastre.

Perque, del 1897 ¡bon nap n'hem arrencat, vatua 'n *Nas pla* (com deya 'n Pianás; que la sab molt llarga) Se n'ha anat fent un *set* á n'als mes carregats d'*obligacions*, que no es capás ningú de surgirlo bé, com no siga 'l mateix fulano *plá* del *nás* que té l'agulla enfilada anys ha y que coneix tan bé 'l panyo com aquell altre sastre que té molt bon *corte* (de mànigas) y que té la *mar* de *sets* abonats per *obligació*. Tant 'l del *nás* com l'adoba *sets* son verdaders modelos per las sevas moltas y bonas *accions* sense *descarrilar* may.

A mi ningú 'm treu d'aquí respecte al judici que 'n tinch format del any que comensa á corre. No 'm faria res l'equivocarme; pero desgraciadament 'ls meus comptes son exactes, com han vist.

Ara... Deu *sobretudo*.

PEPET DEL CARRIL.

CARTAS ALS REYS

PER un molt casual etzar
ha vingut al poder meu
aquet any, tot lo correu
d' un acreditat *bassar*.

L' amo del mateix, persona
que 'm tracta com de familia
'm digué:

—Puig la vigilia
dels Reys, surt de Barcelona,
'm prestará grans serveys
si tota aquesta cullita
de *memorials*, deposita
en las mans dels senyors Reys—

Y es clar, per tant poca cosa
no vam renyí. En conseqüència,
prenguí la correspondencia
(qu' era molt voluminosa)

y en lo trén de quarts... tocats
cap á Fransa vaig surtí,
suposant qu' á mitj camí
veuria á *Sas Majestats*.

Ja en lo trén, l' aburriment
'm feu passá tant mal rato
que... ¡quina 'n faig!... obro 'l fato
y per no aburrirme al trén,
sense mica de consciencia,

los sobres lacrats desfaig
y... ¡'m dono un solemne empaig
de infantil correspondencial

Ja sé que vaig fé un delicta
violant los secrets agéns,
mes, confio, ab tot, que 'ls nens
no m' armarán cap conflicte.

Y en cambi en los seus escrits
pot apéndreshi molt bó...

¿Vols coneixe una nació?...
¡Ascolta als cervells petits!

«Senyors Reys; Vull una espasa
y una bandera espanyola
y un fusell y una pistola
per *matá* al de sota casa.

Ell es lo *negre*; jo 'l *blanch*
y juguém á *fernos guerra*
y 'ns tirém tots dos per terra
y ab mangra, 'ns pintém la *sanch*»

(L' *autor* d' aquet full denota
—y fulls aixís n' hi ha dotzenas—
que li corre per las venas

sanch activa y de patriota).

«Senyor Rey *negre*; Voldria
per *fer guerra*, ab lo de dalt
un *maixete* y un *punyal*
pero... mes m' agradaria
ser *fusté*, y tení un *cargol*,
puntas, *banch*, *martell* y *serra*
perque... sempre que fem guerra
la mare s' *afligeix* molt.

Ella 'm diu que si somnia
ab *guerras*, lo noy de dalt,
jes qu' es fill del *principal*
y no de la *portería*

Com que 'ls rics tenen dinés
després quan son grans, no hi van...
En cambi 'l meu germá gran
va anarhi y no ha tornat mes...»

(Hi ha un bon feix d' escrits aixís
dintre de la colecció...
y... son també una opinió
sobre l' estat del país.)

«Volguts Reys; Se 'ls hi demana
de part d' un santet petit
que 'm portin aquesa nit
un *missal* y una *sotana*.

També vull una *casulla*
per dir l' *ofici* cantant...
Si ho portan, mes endevant
lo *papá* 'm durá á *La Fulla*.

Ja veuran *quinas funcions*,
si 'm omplan bé las *botinas*...
Cantant *missa*, ab mas *cosinas*
¡quins *pessichs*, y quins *petóns!*»

(Aquest menut, ja pregona
de qui es fill... ¡Ve de la mena
dels que van á la *novena*
y en tornant... reb la *minyona!*)

«Senyor Rey. La *sabateta*
ja está á punt! soch l' *Angelina!*
Vull que m' hi posi una *nina*
¡que no sigui de *pesseta!*

Vull per jugá á *cou dinar*
la *pisa* que necessito.
Pro... ben forta; que 'n *Pepito*
molts cops me la vol *trencar!*

Vull també qu' ell, mon *cosí*;
sempre 'm digui: «Qu' ets hermosa»

perque aquesta *jay sil* es la cosa
que mes m' agrada senti...

Y per sí, vull un *llibret*
de *missa*... ¡no per *resarhi*
com la *mama*... ¡per posarhi
las *cartas* del *cosinet*...»

«Senyors Rey *negre*, y Rey *blanch*
y Rey... de l' altra manera:
Dos anys que 'ls hi vaig *darrera*
y dos anys que 'n surto *franch*...

Soch *impertinent* de sobras
¡ja ho sé!... ¡Pró no 'm portan *res!*
La mare diu que vostés
no hi pensan ab los nens *pobres!*

Y jo ho soch tant!... Per comprar
lo full que 'ls escrich aquí,
m' hi guardat mes d' un matí
los *céntims* de l' *esmorzar!*...

¿Que voldria? ¡Y qué se jo!
¡Lo que vo'en altres nens!
¿No diuhen qu' als nens, *dolents*,
'ls hi so'en dur *carbó*?...

Donchs, ab tal de no sé' *escassos*
ja 'm faré *dolent* desd' ara...
mes... ¡portin *carbó* á la mare;
¡y si pot ser molts *cabassos!*

Així al menys encendré *foch*
quan n' encengui l' altra gent,
y 'l menjar será *calent*
encare que 'n tinguém *poch!*»...

La *vritat*, al ser aquí,
vaig *conmourem*. Per fortuna,
á la claror de la lluna
ja 's veyan 'ls Reys *vení*.

Confesso que 'l *dupte* *amarch*
feu *vacilar* ma *missió*...
¡Gran sort del *noy del carbó*
ó *sinó*, *passo* de *llarch!*...

Al ser devant la persona
d' un dels Reys li vaig parlar:
—Aquí están, gran *Baltasar*
las *cartas* de Barcelona...

¿Las llegireu?

—Sense *treva*...

—Donchs, al nen que vol *carbó*,
á mes de *darn* hi un *sarrió*...
¡Feuli un *petó* de part meval

M. RIUSEC.

DESPULLAS

Sempre que miro la lluna
penso ab tu, *nineta* meva,
com que n' es tan *variable*
crech será *parenta* teva.

Franch es ton parlar, *nineta*,
franca es ta *dolsa* mirada
y de *Vilafranca* ets filla...
francament, ets *massa franca*.

M' agradas, *nina*, m' agradas
perque gastas bons colors,
que 'l *vermelló* y *carmí-laca*
que 't posas es del *millor*.

JOSEPH DE VIIOASTRE.

REYETADAS

—A ver, Corrons 1.º *apaga*, como se escrib con g ò con j?
 —Con j, mi padre me lo *dició*.
 —Bueno, donchs: ¡que 'ls Reys us en omplin lo morral, a tu y á n' ell!

—Mira, noy, si posas aquesta gran bota al balcó, 'ls Reys s' espantarán... Tant los Reys... com jo, som partidaris de las *sabatetas*.
 —¿Sí?... ¡Donchs com es que l' altre día deya la mama que vosté era *un sabatassas*?

—Mamá ¿aquell senyor que va dirme que 'm portaria una trompeta, quin rey era, 'l negre ó 'l blanch?
 —¡Ay, fillet, era un rey, que com que tenia un altre rey al cos, si vaig perdrel blanch, hauré de buscarlo negre!

COSTA

REYS

— Si per rey vols acceptarme,
reyna en mi casa serás,
¡y com tloch de recrearme
con los reys que 'm darás!

— Lo que jo li daré es *pota*,
per presumit y talós...
— Be, no t' enfadis, chicota...
¡tienes un rey en el cos!

BUSCANT PIS

—Diu la guart. ¿Qué 'm sabría dir si aixó que 's veu en aquets balcons del tercer pis son rétols?

—Si, senyora; son los segons pisos que tinch per llogar.

—Jo 'm creya qu' eran toballóns posats al Sol porque s' aixuguin.

—Si 'ls vol veure son molt macos y molt nets.

—Que, 'ls toballóns?

—No, senyora, 'ls pisos. Sembla que está de broma vosté...

—Qui deu estar de broma es vosté que 'm diu «segons pisos» y jo veig ben clar que son tercers.

—No; miri, veu, principal, primer y segon.

—¿Romansos? Aixó si qu' es un timo d' esglahons que fan vostés per donarse mes llustre y treuren mes diners.

—No ho cregui; aixó es la moda que en tot s' imposa. Si fos moda anar á vendre terra d' escudellas, ab sombrero y 'l burro guarnit com si anés á donar los tres toms, cregui que també hi aniriam.

—Aixis hi deuría anar vosté que ja ho sembla una terrarye.

—Be; ¿ha vingut per llogar pis ó per insultarme?

—Ay, no, senyora; dispensi si l' *hay* agraviada; pero com fa aquestas comparacions tan estranyas sab...

—*Bueno, bueno*, pujém. ¿Quin vol veure primer?

—L que sigui mes barato, porque 'm sembla que 'n aquets carrerons de l' *Argentaria* deuen ser baratets.

—Bé, hi ha de tot; aquet es molt gran y restaurat, ¿veu quinas portas mes *régias*?

—No m' en parli; que son vermellas, semblan las portas del infern.

—¡Jesús, María y Joseph! Si 'l capitá Manaya la sentia que diu aquestas *blasfemias*.

—¿Qui es aquet capitá Manaya? ¿algun *melitar* retirat por *inservible*.

—Cá, no senyora, es un vehí, un sant varó que sempre va de sombrero de copa, ab patillas...

—Ay, ay, d' aquets sombreros ab patillas no ni vist may. ¿Vol fer 'l favor de dirli que tregui 'l cap per la finestra?

—Com dich jo que vosté es molt de broma. Miri, entri.

—Deixim arremangá un poquet que mirant pisos una s' ompla de pussas y de vegadas d' otras cosas.

—No tingui por, jo, quan un inquilino s' en va m' hi gasto molts diners ab sal fumant porque...

—S' vegin mes aquets rajolots? Vaya un *empedrat* que té aquet pis! y ¿que es aixó, 'l *sellé*?

—¿Que diu ara? Aixó es un *gabinete* á la *inglesa*.

—Amigo, si 'ls inglesos d' aixó 'n diuen gabi-

netes, 'ls pisos d' Inglaterra deuen semblar una cort de payets.

—¿De payets?

—Sí; de gitanos, dona, sembla que vingui de la vall d' Aran.

—Já veurá, com soch una persona fina, no 'ls entench aquets *termatxos*.

—Ara vegi. ¿Y aquet sostre? ¿repara? fa com en Sagasta.

—Y ara ¿qué te que veure en Sagasta ab la meva propietat?

—¿Veu? Tan aviat puja com baixa. Tingui, veu 'l *saló*, fa esquena d' ase.

—Aixó es pe 'l ben estar dels inquilinos porque veu fa calor, busca 'l sostre alt; te fret, 'l sostre baix. Si aixó no son comoditats...

—¿Sab que no m' agrada viure sota terrat. Vaya un segon pis...

—Oh, aixó no l' amohini; l' una part de terrat está ocupada per un pis y l' altra part l' ocupa 'l taller del meu fill y aviat tot será taller porque la xafadera que hi habita está deshauciada.

—¿Dels metjes?

—No, senyora, vull dir que li he donat las *dimissorias*.

—Digui; ¿que s' hi fa soroll en aquet taller?

—¡Ca, santa *cristiana*! Si es un taller de pinturas.

—Ah vaja, ja vindra bé; justament tinch un catre, dugas galledas y una regadora per pintar.

—¿Que s' ha figurat que 's tracta d' un pintor del *Plá del Os*? Sapiga y entengui que 'l meu fill es *paisanista*; vull dir d' aquets que pintan arbres y cabretas y que pintan molt bé 'ls *precusculs* vespertins, porque la vritat siga dita, ni Deu es capás de ferlo llevar dematí; per aixó pinta á entrada de fosch; pero per pintar ayguas brutas no n' hi ha un altre. ¡Pintor de regadoras! Vaya, vaya, no 'n volía sapiguer d' altra... Ell que porta 'ls cabells á la romana y va ab casquet de moro, pintar catres? Aixó es un insult.

—Ja veurá, deixis de romansos y mirém lo pis ¿veu? aquesta sala y arcoba es molt bruta... La devian pintar á entrada de fosch... *Bueno, bueno*, ja me n' hi fet *capassa*. ¿Quin preu té?

—Si 'ls informes de vosté m' agradan, li llogaré per nou duros.

—¿Trimestre?

—Cada mes, si no li sap greu.

—Ja, ja, no 'm fassi riure; aquet *malacón* nou duros. Miri, ja que hi ha la ventatja de tenir á sobre un pintor que du casquet y cabells á la romana, ni donaré quatre duros que 's mes de lo que val... y ascolti, ¿que vol dir aixó dels informes? ¿que 's creu que lloga criada?

—Ja veurá, 'l que vulgui llogar lo pis es precis que siga una persona molt conforme, porque estich molt escarmentada. Seran necessaris, un certificat del vigilant conforme no retiran tart, la cédula personal y 'l butlletí qu' acrediti com ha cumplert ab

parroquia, y que avants de *serrá* tractes ab una minyona, quan ne tinga de llogar 'ns ho consulti á mí y al meu noy, que hi té molt bon ull, per veure si 'ns fa pessa... perque filla meva, de las minyonas del vehí que hi havia avants, n' estich hasta la punta dels cabells; m' en feyan á l' alsada d' un campanar.

—Me sembla, senyora, que vosté hauría de pendre 'ls ayres de San Boy; li anirían molt bé.

—Oy, precisament cada istiu hi vaig.

—Ah, vaja, donchs es al revés; 'ls ayres la perjudican. Ab aquestas *infulas* no 'n passarà pochs de mesos ab los pisos per llogar.

—No 'm fa res, no n' haig de viure jo dels lloguers; ab 'l pinzell del meu fill ne tenim de sobras...

—Vaja, no fassi l' andalussa. ¿No ha de viure dels lloguers y per rétols posa toballóns? digui que si n' hagués de viure hi posaría llensols y hasta ho deuría posar pels cantons ab cartells de colors com á la plassa de toros. Vaja, que Deu li torni, donya Terrayre!!!

—Arri allá, insolenta; si crido 'l capitá Manaya, la fa á trossos.

—Fugiu quina por; las *tiembas me piernan*. Aparteu las criaturas. Vóltala.

XANIGOTS.

ESCENAS HABANERAS

LA CONCORDIA

A un extrém de la ciutat, (casi es pot dí á las aforas) hi ha un Restaurant conegut per lo nom de *La Concordia*.

De día, resta tranquil y poch moviment s' hi nota, puig lo vehinat se compón de classe treballadora; pró á la nit, quan dels fatichs del treball la gent reposa, tenen aspecte divers los voltants de *La Concordia*.

Una professó de coixes, aquets vehículs que rodan per l' Habana constantment, ab casi impossibles molas, ab capota remendada y ab *filarmónicas* rodas, arrossegats per caballs que, á sa manera deploran la carencia del *maíz* y ausencia de la *maloja*,

de diversas direccions acudeixen á altas horas transportant *gente de rumbo* y parellas misteriosas, que 'l local van invadint y per complert prompte l' omplan.

Endins del establiment, he ha un saló senzill, sens' pompa, qu' es una sala de ball ahont per entrá á ningú 's cobra.

Se balla 'l clásich *danzón*; pró, d' un modo, que de sobras las donas van publicant allá ahont tenen la vergonya.

De tant en tant, molt sovint, s' arman escándols y *broncas* ahont surten á relluhir los ganivets y pistolas, sent la causa del bullit generalment una dona.

Un cop cansats de ballar y excitats pe 'l ballar, los homes, cap' al Restaurant fan cap

ab las sevas balladoras y allí menjan á desdir y beuhen mes de lo compte. y pagan lo que se 'ls diu sens' badar per res la boca, sens' protestar del abús al amo, per lo que 'ls *conna*.

Ja ab l' estómach ben replé, se 'n van á escampar la boyra cantant y movent *xibarrí* fent brometa... y altras cosas; y quan ja clareja 'l día, y van sortin altra volta los pacífichs habitants dels voltants de *La Concordia* per acudí á sos quefers, encare molt lluny escoltan las riallas y los crits, y alguna picanta copla...

R. ALONSO.

Habana, 1897.

¡MENTIDERA!

¿Per qué si com dius tu, hipócrita nena,

no t' agradan 'ls homes, t' adornas tant y tant y tots los días cinquanta carrers voltas?

¿Per qué quan ne veus un, per lleig que siga, ab los ulls lo devoras?

¿Per qué 't contradius tant ab los teus actes?

¿Per qué fas aixó, Lola?

La noya recatada ó s' está á casa ó no fa certas cosas,

ni ronda pels carrers com acostuman á ferho certas donas.

¿Per qué vas tant al ball si á ne tu 'is mascles no t' agradan, hermosa?

¿Per qué á n' els brassos del que va á buscarte nerviosa t' hi abandonas?

¿No t' agradan 'ls homes? ¡Bah! No ho diguis.

¿A qui, enganyarás, tonta?

Al menos si 'n dius mal, fuig d' ells, allúnyaten, ¡guarda mes bé las formas!

FRANCISCO SISA.

RETALLS

Un gomós qu' es molt *petit* y porta lo coll molt *alt* va dí un día á una xicota: —Soch de l' *alta* societat.

La Julia qu' es molt heretje y per res del mon s' enfada, va enfadars' per que 'l seu metja va donarli *una mirada*.

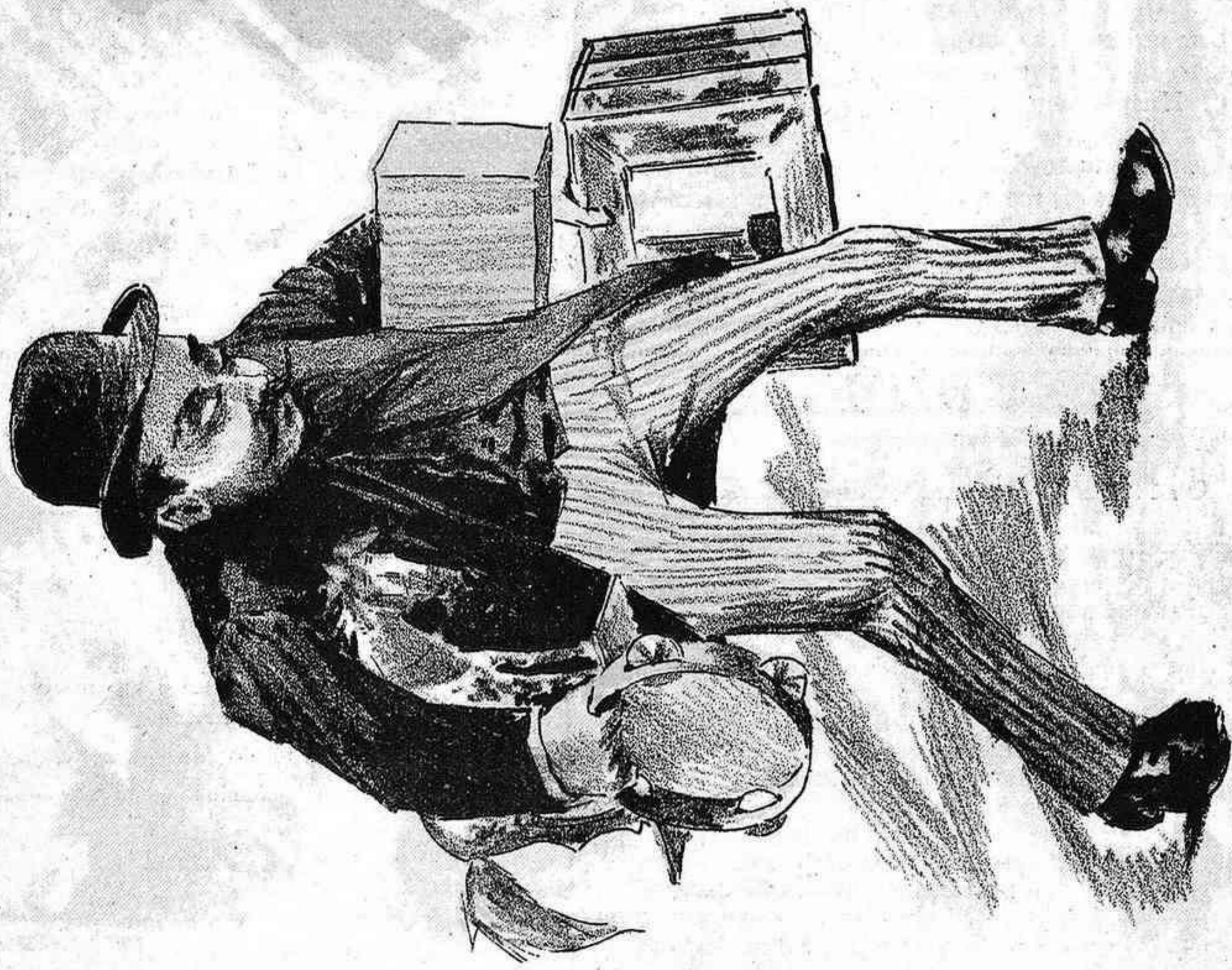
MIQUELÓ MASQUET RASCLE.

BOSSI

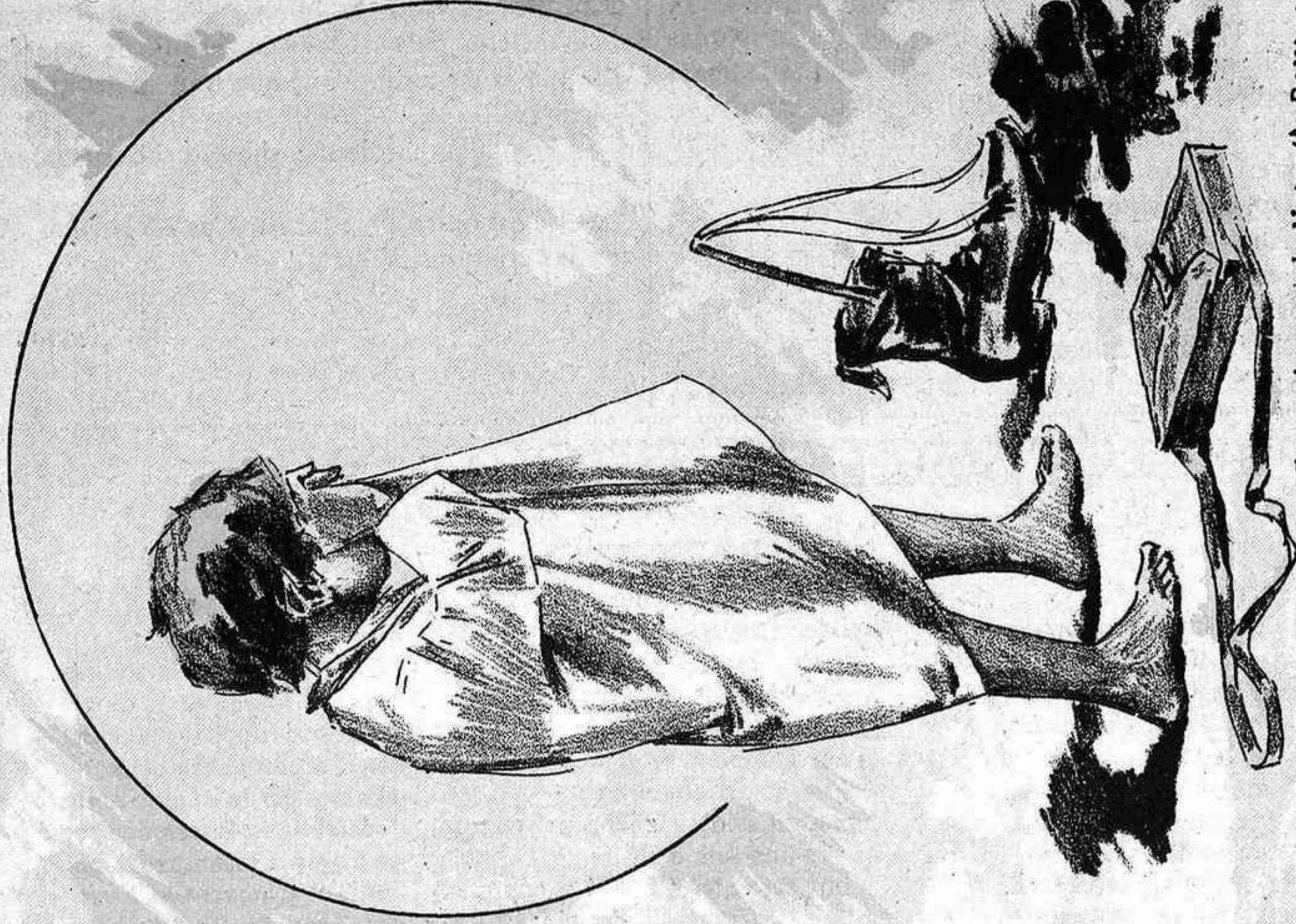
Ja no vull comprar mes mistos mentres tu visquis, Amparo, qu' ab las xispas dels teus ulls ja puch encendre 'l cigarro.

J. CASTELLET PONT.

LA TOMASA

— ¡Bon principi d' any! ¡10 duros en juguets! ¡Y al últim, crech que hasta 'l menut de casa ja ho sab que 'l rey blanch soch jo!

— ¡Per qué no se lletra 'ls Reys m' han portat aixó?... Tampoch en sab la criada y 'l papà va dirli tot baixet á la cuyna, que li portarian unas arracadas. ¡Val mes ser criada que noy petit!

Gosa y salta, hermosa nena,
devant d' aquestos juguets...
¡Ja vindrán tos jorns de pena,
ja que per patir som tets!

Figueroa

PRINCIPAL

Alternadas ab varias obras del conegut repertori de *Pitarra*, s' han reproduhit *Sor Teresa* y *La mesonera del eón de oro*, obras que ja es sabut interpreta la celebrada actriu Sra. Mena ab molt talent, haventse vist acertadament secundada per los artistas de la companyia.

Además s' ha estrenat un juguet en un acte, titulat: *Un curt de genit*, que no passará á la posteritat.

LICEO

Ab lo debut de la eminent Darclée, s' ha vist nostre gran teatro ab tot lo esplendor de las grans solemnitats.

La obra en que debutá dita artista, fou la tan manosejada de Verdi *La Traviata* y ab tot las quatre representacions donadas han sigut altres tants plens.

Dir ab la maestría que canta y executa la desgraciada Violeta es inútil, sabent que Mme. Darclée es la artista de mes talent que ha trepitjat nostre escenari de mitj sigle á aquesta part, per lo que á todas las pessas ha sigut causa de una série interminable de ovacions, mereixent especial menció la gran *dría* final del primer acte, y lo *duo* ab lo baritono del segon.

Fou digne company de tan *brava* artista nostre paysá lo Sr. Puiggenér que feu un «Gastone» de *primo cartello*.

Respecte al tenor Sr. Giannini, se li poden dispensar algunas deficiencias que se li observaren, á causa de la malaltía que l' aqueixa, ab tot, en la última representació pogué *aturar* la *tempestat* que se li preparava.

En la tercera representació donada disapte á la tarde s' encarregá de l' Alfredo lo tenor espanyol Sr. Morini que 'n surti molt ayrós y hasta hi lográ aplausos. ¿Per qué donchs, vist son triunfo, no figura en lo personal de la companyia?

Cosas estranyas de la Junta de propietaris. ¡Sempre aquesta Junta *ficant la pata!*

De la orquesta y concertació general, ha estat molt mes acertat lo mestre Acerbi que lo Sr. Ferrari, encare que aquell sigui considerat de menor categoria. Lo concertant del tercer acte n' es bona mostra, puig en la representació que dirigi lo Sr. Acerbi, sortí rodó y ajustadíssim valguent un unánim aplauso, y en las representacions del mestre Ferrari passá poch menos que desaparebut. Se veu que l' ensopiment de l' *Orfeo* encare li dura.

Pera avuy está anunciada la ópera de Massenet *Manón*, que ja es sabut es una de las favoritas de la eminent Darclée, y está en estudi la nova del mestre Rubinstein *Nerone*, que será presentada ab tot lo grandió aparat que 's requereix, haventse contractat pera lo desempenyo del protagonista al tenor Sr. Ettore Marchi.

Sabém además que l' infatigable Sr. Bernis ha fet proposicions al eminent tenor Sr. Mariacher pera que junt ab la celebrada tiple Sra. Carrera, dongui alguna representació de *Aida*.

No s' ha pogut donar la *reprisse* de *Otello*, de Verdi, com estava anunciada, á causa de exigencias draconinianas de la casa propietaria de la obra.

TIVOLI

Las conegudas obras d' espectacle *De la terra al sol*, *La vuelta al mundo* y *Los sobrinos del Capitán Grant*, son las que han fet lo gasto en las darreras setmanas, y si bé no han reportat cap novetat, han sigut lo suficientes pera produhir bonas entradas especialment en los días festius.

Además han sigut posadas pera 'l benefici d' alguns artistas, los que han tingut ocasió d' apreciar la simpatía que tenen entre 'l públich.

Per' ahir estava anunciat lo benefici del director de la companyia Sr. Colomer ab repertori de obras sevas.

S' anuncian pera 'l diumenge las últimas funcions de la temporada, haventhi en projecte pera després una companyia de ópera italiana.

NOVETATS

En aquesta setmana tindrà lloch la 60.ª representació de *Los dos pilletes*, en que públich y Empresa se contrapuntan, lo primer en assistirhi, y lo segon en no mudar lo cartell.

Sabém que lo Sr. Cepillo ha encarregat tot lo decorat expofés al notable escenógrafo Sr. Moragas, quals decoracions dintre breus días podrém admirar.

Lo desempenyo no ha sufert cap altre variant que desempenyar lo Sr. Simó lo personatje que va estrenar lo Sr. Cepillo, y que desempeña ab notable acert y maestría, mereixent los honors del prosceni ab igual aplauso que l' esmentat actor y director de la companyia.

GRAN-VIA

Lo inteligent empresari Sr. Güell comensa á anunciar los projectes de sa campanya, que deu inaugurarse en lo 15 del corrent.

Te en preparació dugas notables companyias liricas, de la que 'n forman part las reputadas tiples Bonavis, Ortega, Nadal y Castillo, y un selecte personal del *sexo fuerte* pera arrodonir lo conjunt.

Com actualment está encare en secret tot lo personal de las companyias, preguém á nostres lectores 'ns dispensin fins la setmana entrant que publicarem l' *elenco* complert.

ROMEA

Del estreno de la comedia *¡Camándulas!* original de nostre estimat company de Redacció *Pepet del Carril*, se n' han ocupat ab molt elogi tots 'ls diaris mes importants d' aquesta ciutat. Per tractarse d' un autor qu' es *de casa*, 'ns abstenim d' emetre cap judici critich de dita obreta, de verdader éxit; y sols farem notar que 'l senyor Bonaplata fa una creació del *senyor Felip*, que 'l senyor Fuentes fa un *Juanito* com no 's pot desitjar mes; la senyora Pallardó, inimitable; y las senyoretas Planas y Soler acaban d' arrodonir lo quadro com pocas vegadas s' hagi vist en aquest escenari, porque tots 'ls actors fan las *camándulas* á gust.

Me sembla qu' estarém per *camándulas* tota la temporada.

Felicitém á nostre company ab tota l' ánima y li aconsellém que no abandoni 'l género.

EDEN-CONCERT

L' última novetat d' aquest establiment es la parella *Jane y Stop*, excéntrichs-mímichs molt originals que constituheixen un número notable en son género. Ha reaparegut la companyia infantil de sarsuela que, baix la ben entesa direcció de D. Joan Rojo, obté 'ls mateixos aplausos qu' en la temporada passada. Continua fascinant al públich la sempre elegantíssima María Molgosa, que ni may que 's mogui d' aquest escenari, per obra y gracia del senyor Galofre.

UN CÒM'CH RETIRAT.

LO "PASTEL" ORIENTAL

Entre 'l cossach y 'l teatí
 lo pastel ja han comensat
 y diu que 'l troban molt bó...
 Lo mal es, que ja 'l japó
 també vol omplirne 'l plat.
 Y mentre 'l francés, per terra,
 cull mollass sens dir paraula,
 la cobdiciosa *Inglaterra*
 vigila si ab pau ó ab guerra
 s' endú 'l pastel y... la taula.

75.

Menudencia

☪

En Tóful diu al seu fill,
(un nen que sols té set anys:)
Ves á la sala á buscarme
un bastó que hi trobarás.
—Es fosch, y no s' hi veu gota—
contesta 'l noy, ronsejant.—
—No hi fa res; fes lo qué 't mano—
respón son pare, enfadat.—
'L nen hi va; y al poch rato
se 'l sent què 's posa á cridar.
—¿Qué tens?—li pregunta 'n Tóful:
y 'l noy contesta plorant:
—Res; me hi mossegat la llengua ..
¡Com que tot es fosch, allál!

LLUIS G. SALVADOR.

A tots los que 'ns han *tarjetejat* ab motiu del any nou, desitjantnos salut y pissetas, los enviém desde aquestas columnas un cabás de gracias, desitjantlos també un any 1898 plé de felicitats y alegria. Fem extensius los nostres saludos á totas las personas que 'ns honran ab la seva amistat y apreci.

¡Un bon principi y fi d' any!

✱

Llegim que l' arcalde d' un poblet d' Italia ha reproduhit lo célebre judici de Salomó. A la quènta un foraster que feya días s' hostatjava en l' hostel del poble, va cridar al hostaler y va dirli:

«Tinch de marxar precipitadament á Milán; cobreu lo gasto. Deixo l' equipatge perque penso tornar prompte; en altre cas ja us escriuria pera que me l' enviessiu ó vindria una persona de la meva familia á recullir-lo.»

Va transcorre algun temps y no 's reberen noticias del foraster, fins que cert día 's presentaren dos donas, titulantse totas dos esposas del amo del equipatge.

L' hostaler, rentantse las mans en aquest assumpto, va enviarlas al arcalde. Aquet va dir á las donas: «Mentres no s' aclareixi la vritat, partirém l' equipatge.» y obrint lo baul va treuren uns pantalóns. «D' aquestas calsas 'n correspondrá una meytat á cada una de vosaltras.»

Una de las donas va conformarshi, rihent; l' altra va exclamar:

—¡No... no... que fariau mal bé uns pantalóns molt macos... Doneuloshi.

—«Vos sou la esposa verdadera—va dir allavors l' arcalde—perque penseu que tart ó d' hora será reconegut lo vostre dret, y tindreu las calsas senceras.»

Que 'ns permeti aqueix arcalde: Nosaltres en lo seu puesto hauriam tret las calsas del baul, hauriam ordenat á las dos donas que se las posessin, y la qu' havés cumplert

mes depressa l' ordre, aquella hauria sigut la muller verdadera.

¡Es la mania de totas: posarse las calsas del marit!

✱

A Málaga, l' altre dia
va passá un cas molt xistós
ab motiu d' ompli un fulano
la fulla del padró.
Se compta que á la casilla
d' oficis y profesión:
va posarhi aqueix subjecte,
tan sols «conservador».
Un empleat al enterarsen
va dirli—¿Qu' ha fet mussol?
Si vosté es polítich, guárdisho;
que no 's tracta d' aixó.
Y ell va contestar depressa:
«Lo dit: soch conservador...
pero ho soch de varias fruytas,
tomátechs y pebrots.

✱

En lo número de nostre periódich corresponent al dijous passat, felicitavam al conegut fabricant del *Antis del Mono*, D. Vicens Bosch, per lo concurs que tractava d' obrir pera la composició de un projecte de cartell-anunci de la seva especialitat.

Pero, avuy que coneixém las condicions que regirán en lo *titulat* concurs, hem de manifestar, deixant apart que cada qual pot fer ab los seus diners lo que millor li acomodi, que havém suferit una decepció. Es mes: considerém, que ni un sol artista qu' estimi en algo la seva reputació, voldrá sometres á las condicions qu' en lo esmentat concurs s' imposan.

1.ª condició: «Lo projecte no está subjecte, á midas, formas ni figura determinada, etc., sent potestatiu de la casa Bosch reduhirlo á las dimensions que tinga per convenient.»

Aquesta condició no pot fer res mes que perjudicar lo bon éxit del concurs. ¿Per qué? Perque ja es cosa sabuda que reducció y original están tan estretament relacionats, qu' al ferse aquet deu tenirse present l' altra, si no 's vol obtindre una reducció confosa ó grollera. Fixi 'l senyor Bosch las dimensions de la reducció, y á ellas s' enmotllarán los artistas que sápigán lo que portan entre mans.

Condició 2.ª: «Lo Sr. Bosch, préviament assessorat per personas de reconeguda competencia, procedirá á la designació de premis.»

¿Quin inconvenient hi hauria en fer públich lo nom d' aquestas personas, á fi de que 'ls artistas que prenguessin part en lo concurs, 'ls poguessin reconeixe incondicionalment la seva competencia? Aixó de las competencias té estira y arronsa, y, per lo tant, los que han de comensar concedintla ó negantla son los que desitjan pendre part en lo concurs. Si la concedeixen, no tenen altre remey que acatar sense protesta lo fallo que recaygui, y si la negan, lo natural es que s' abstingan de presentar los seus treballs.

Condició 3.ª: «Quedarán de propietat absoluta del senyor Bosch los projectes premiats» (¡Está bé!) «ab facultat de poderlos modificar com cregui convenient.» (¡Está mal!)

¿Quin artista hi haurá que permeti que siga modificada la seva obra al capritxo d' un altre? ¡Cap! ¿Quin pare permeteria que 'ls seus fills, per defectes que reunissin, fossin sense son consentiment, esmenats per un altra persona? ¡Ni un sol! Y fent cas omís d' aquesta rahó, hem

de fer present al Sr. Bosch, qu' aquesta condició 8.ª, anula 'l concurs; mes ben dit no hi ha concurs, existint dita condició. Lo Sr. Bosch podria deixar d' adjudicar lo premi, si al seu entendre no se 'l meresqués ni un sol dels treballs presentats; pero premiar un treball pera després modificarlo, s' aparta de lo que deu esser un verdader concurs y no té res d' equitatiu, perque poden revestir las modificacions tal importancia, que converteixin en un treball nou lo treball premiat, y dit está, qu' ab iguals modificacions, tots los que 's presentessin, podrian ferse acreedors al premi.

Pera celebrar un concurs com l' anunciat pe 'l senyor Bosch, era mes curt, qu' aquet senyor hagués cridat als artistas qu' havés tingut per convenient, que 'ls hagués encarregat un treball á gust d' ell, y que luego s' hagués quedat ab lo projecte que li hagués fet mes pesa. *¡Y tutti contentil*

Es vritat que no s' hauria tocat lo bombo com en lo cas present; pero tampoch s' hauria anunciat com á concurs, una cosa que no ho es ni ho será may.

Y dispensi 'l Sr. Bosch, la nostra franquesa.

✱

Al participarme un *gat*
que á casa en Pere Romeu
's fan *sombras*, com hi ha Deu,
vaig quedar tot *assombrat*,
y vaig dirme de comptat:
«¿Com pot ser que 'ns donguin fosca,
com per fer ballá una mosca,
aquells que volen portarnos
los raigs qu' han d' iluminarnos
tots los recóns de la closca?
¡Llum volém! ¡Llum modernista!
Y es tal la nostra fal·lera
que fins una .lumanera
demaném ab cara trista.
Entre ells que passin revista,
y m' hi jugo un russinyol,
un cap eigrany ó un mussol,
que 'l trasto que falta 'ns fá
sens treball l' han de trobá
perque entre ells abunda molt.»
Aixís parlava, ignorant
qu' en Pere que molt clá hi veu,
qu' es molt sabi y no vá á peu,
si 'ns estava *sombrejant*
es perque anava buscant
ab sa penetrant mirada
la *llum* per tots desitjada,
es perque tot fent las *sombras*
ell veyá un *llum* en las *ombras*:
¡la *pesseta* de l' entra!a!

✱

Lo drama de D. Angel Guimerá *Terra baixa* ha obtingut un brillantíssim éxit á Paris.

¿Y l' autor de *Matrimonis fi de sigle*, qué fá parat?

¿No podria fer representar en la capital de Fransa, *Tenorios*, *Suripanta*, *Toreros d' hivern* y algunas otras obras de la seva cullita?

Prou tots los autors francesos quedarian com qui veu visions y apretarian á corre, no per por de res, no, sino pera amagarse avergonyits, al notar que comparats ab l' *home de la sort* son uns pipolis.

Aixó, si no l' obsequiavan ab un banquet á porta tancada en lo *restaurant* del carrer d' Amalia de l' esmentada capital francesa.

✱

Per Empresa salada la del Teatro Gran-via.

Lo dissapte passat, á causa d' haverse venut mes entradas de las degudas, foren molts los espectadors que tingueren de colocalse en los passillos y devant dels assientos fixos. Los qu' ocupavan aquets assientos, no poguent veure l' escenari ¿qué van fer? donchs, posarse drets. ¿Y 'ls de la fila de darrera? Imitaren lo seu exemple... y així successivament, lo que fou causa d' un gran escándol.

¿Y la Empresa, única causant d' aquell terratrémol, saben quina solució va donar al conflicte?

Senzillament: va cridar á un agent de policia.

¿Y l' agent de policia qué vá fer?

¿Qué volian que fés?

Fer sortir al carrer als qu' ocupavan los assientos fixos, que ja tenian prou pena d' haver d' estar drets, y un cop al carrer, dirlos que quedavan en llibertat pera anar á tot arreu, menos pera torná á entrá al teatro.

Vetaquí un sistema que podrian explotar molts empresaris. Un cop lo teatro plé, podrian adoptar qualsevol medi pera molestar al públich (*xeringarlo*, per exemple); lo públich com es natural 's queixaria, y alashoras no hi hauria mes qu' ordenar als polissonts que desembrassesin lo local, pera donar entrada á un nou públich.

¿Qué li sembla aquet modo de matar pussas, senyor Zubietaqui?

¿Vritat qu' es aprofitable?

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 31 de Decembre prop-passat)

Son publicables los següents treballs: *Cansó nova ab música vella*; *A la Colla de la Contumancia*; *Dos geroglífichs*, de R. Campins, y un de J. M. Villá; *5 epigramas*, de Miqueló Masquet: *¡Pobra!...*; *Staramsadas*; *Aclaració*; y *Xarada*, de E. S.

Timbaler del Noya: Sigué un descuyt que vaig sentir moltíssim. Dispensi. — Quico de Sans: «Jo, pecadora» té una bonica versificació, (com tots los seus treballs) pero 'l fondo no es gayre edificant.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

Representants exclusius en la República Argentina:

FRANCISCO GRACIA y C.^a

Kiosko Plassa Monserrat, cantonada Buen Orden
y Moreno

LITOGRAFIA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, Sant Ramón, 6. — BARCELONA

UN REPUBLICÀ DEL MORRO FORT

¡Que tot un vis-president del Cassino Republicà hagi de dir que 'ls Reys portan coses bones!... ¿Per qué no podria ser la República, veyám, la que s' encarregués de portar joguinas a la quitxalla? Quan sigui diputat, lo primer que faré, será proposar aquesta reforma.

SECCIO DE TRENCA

- CLOSCAS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7—Poble de Catalunya.
1 2 3 4 2 7— » »
1 2 7 7 2— » »
2 3 2 7— » »
4 2 7— » »
3 2—Nota musical.
2—Vocal.

J. M.ª PINÓS.

COPA NUMÉRICA

1 2 3 4 5 6 7—Poble de Catalunya.
3 3 7 4 5 2—Carrer de Barcelona.
1 4 3 4 5—Apellido célebre.
1 2 3 3—Carrer de Barcelona.
1 4 3—Verdura.
5—Consonant.
3—«
1 4 3 3—Part del cos humá.

E. R. APA BUENAS.

GEROGLÍFICH

Noya Febre
ke pr

B
No XX ga

O, PINO DE PREMIÀ.

XARADA

La hu-doble de tres Total
está hu tercera,
puig va tragarse ahi vespre
girat-primera.
Ho comunica
á tots los sens parents
la raspa

QUICA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9—Nom de dona.
6 1 4 9 3 7 8 9— » »
4 5 6 9 2 4 9— » »
4 2 3 7 8 9— » »
7 4 1 8 1— » »
4 5 6 9— » »
9 8 9— » »
3 1— » »
5— » »

SENYÓ MAURI.

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Sustituir los punts per lletres, de manera, que llegidas vertical y horizontalment, donguin per resultat: 1.ª ratlla: Tots ne portém; 2.ª: Nom de dona; 3.ª: La mar ho es.

PERE SALÓM.

TARJETA

Doña Juanita Tenorios Gaduld

VERA

Formar ab las anteriores lletres de gudament combinadas, lo titul d' un aplaudit drama castellá

PEP MARTRÀ.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 487
=

Xarada.—Lo-te-ri-a.

Endevinalla.—La sombra.

Logogrifo numérich.—Fusteria.

Geroglífich.—Entre un ait y un petit hi ha 'l miljá.